A vajdasági egyetemisták nyelvhasználata

A szerb nyelv kontaktushatása a vajdasági magyar nyelvváltozatra

8. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia, Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium szervezésében.
2009, Subotica

Gábrity Eszter
I. éves PhD hallgató
Nyelvtudományi doktori iskola
Angol alkalmazott nyelvészeti program

Az előadás menete

- **A kutatás elméleti háttere**
- **Hipotézis**
- **Módszertan**
- **3 példa bemutatása**
- **A kutatási eredmények ismertetése**
- **Összegzés**

A vajdasági magyar kontaktusváltozat

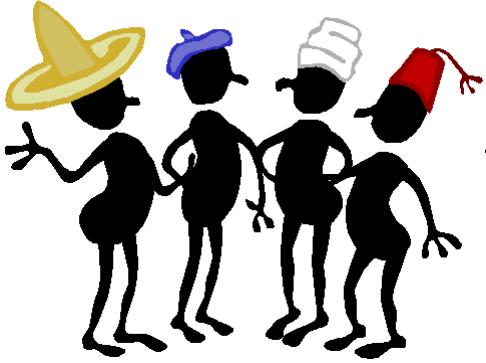

- kétnyelvű közösségek által beszélt nyelvek egymásra való hatása
- kontaktushatás megléte a vajdasági magyar nyelvváltozatban

Okai:

- a két nyelv „együttélése”
- a szerb nyelv formálisabb színtereken való használata
- a beszélő által használt nyelvek gyakorisága

A kutatás hipotézise

A szerb nyelv kontaktushatása megfigyelhető a vajdasági nyelvváltozatot beszélők nyelvhasználatában

Az egyén nyelvhasználatában megfigyelhető kontaktushatás mértéke összefüggésben van azzal, hogy az egyén milyen nyelven folytatja tanulmányait

1. Az adatgyűjtés módszertana

- Kérdőív
- 8 nyelvi változó, mely 3-szor kerül tesztelésre
- Megítéléses és kiegészítéses feladattípusok

24. a, Ivett a tükör előtt sokat fésülte magát.
    b, Ivett a tükör előtt sokat fésülködött.
57. Patrícia magasabb Klaudiá……, pedig egy évvel fiatalabb.

- 1996-os szociolingvisztikai kutatás (Göncz 1999)
- SPSS 9.0

II. A kutatás alanyai

- 156 magyar-szerb kétnyelvű egyetemista/főiskolás, akik jelenleg Szabadkán folytatják tanulmányaikat

Adatközlők	**Magyar nyelven tanuló** magyar-szerb kétnyelvű egyetemisták	**Szerb nyelven tanuló** magyar-szerb kétnyelvű egyetemisták	Magyarországi **magyar egynyelvű** egyetemisták
Nők	69	52	35
Férfiak	9	26	21

Analitikus szerkezet

Magyar nyelv ---- **szintetizáló** szerkezet
Szerb nyelv ---- **analitikus** szerkezet

Pl. *Unom már ezt a sok buszozást. / Unom már ezt a sok utazást busszal.*

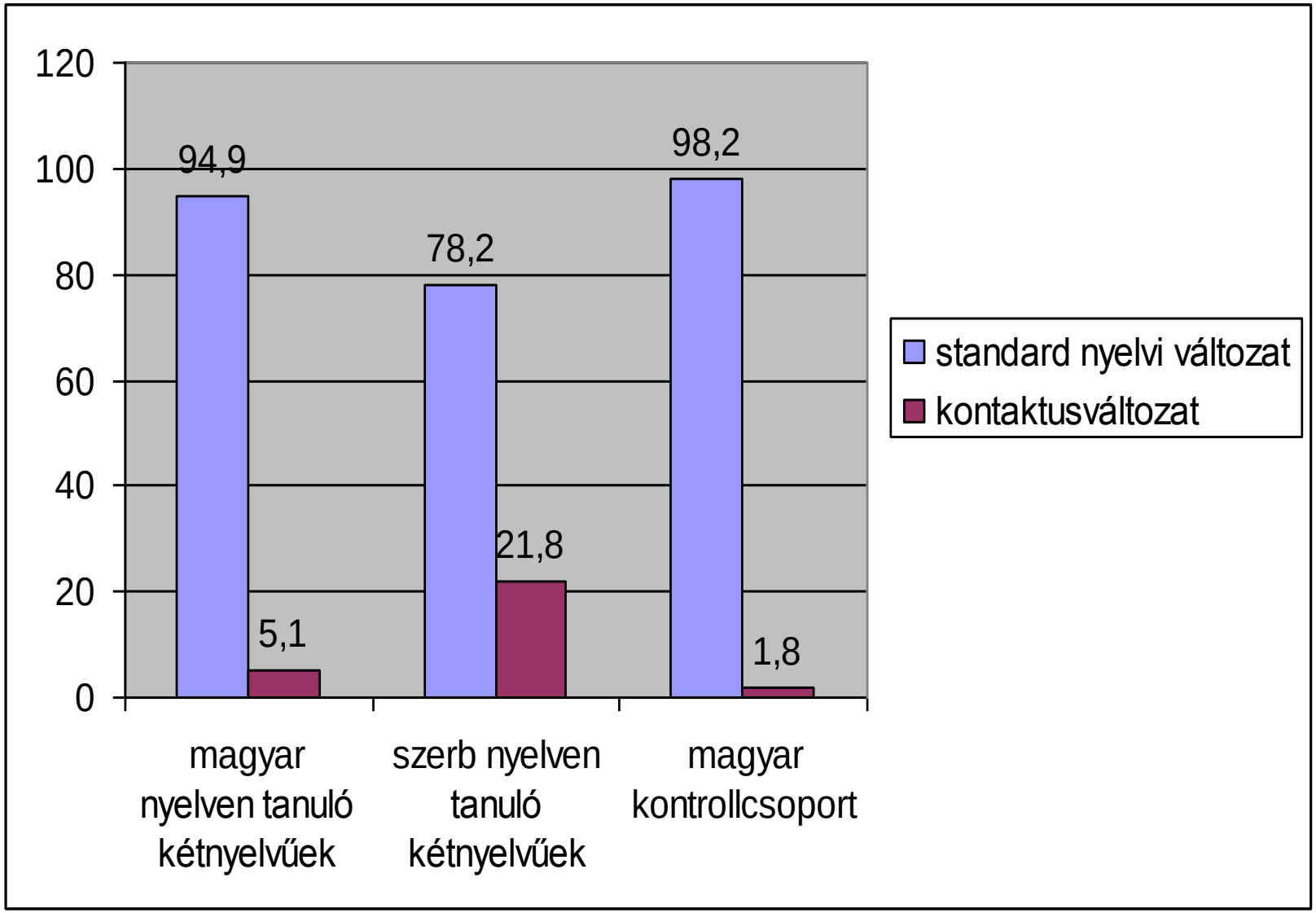
120
100
80
60
40
20
0
94,9
5,1
78,2
21,8
98,2
1,8
magyar nyelven tanuló kétnyelvűek
szerb nyelven tanuló kétnyelvűek
magyar kontrollcsoport
standard nyelvi változat
kontaktusváltozat

vagy kiemelni kívánunk

Szerb nyelv – nem rendelkezik tárgyas ragozással a tárgy megjelölése minden esetben **szükséges**

Redundáns névmás

Pl. *Tegnap láttalak a tévében. / Tegnap láttalak téged a tévében.*

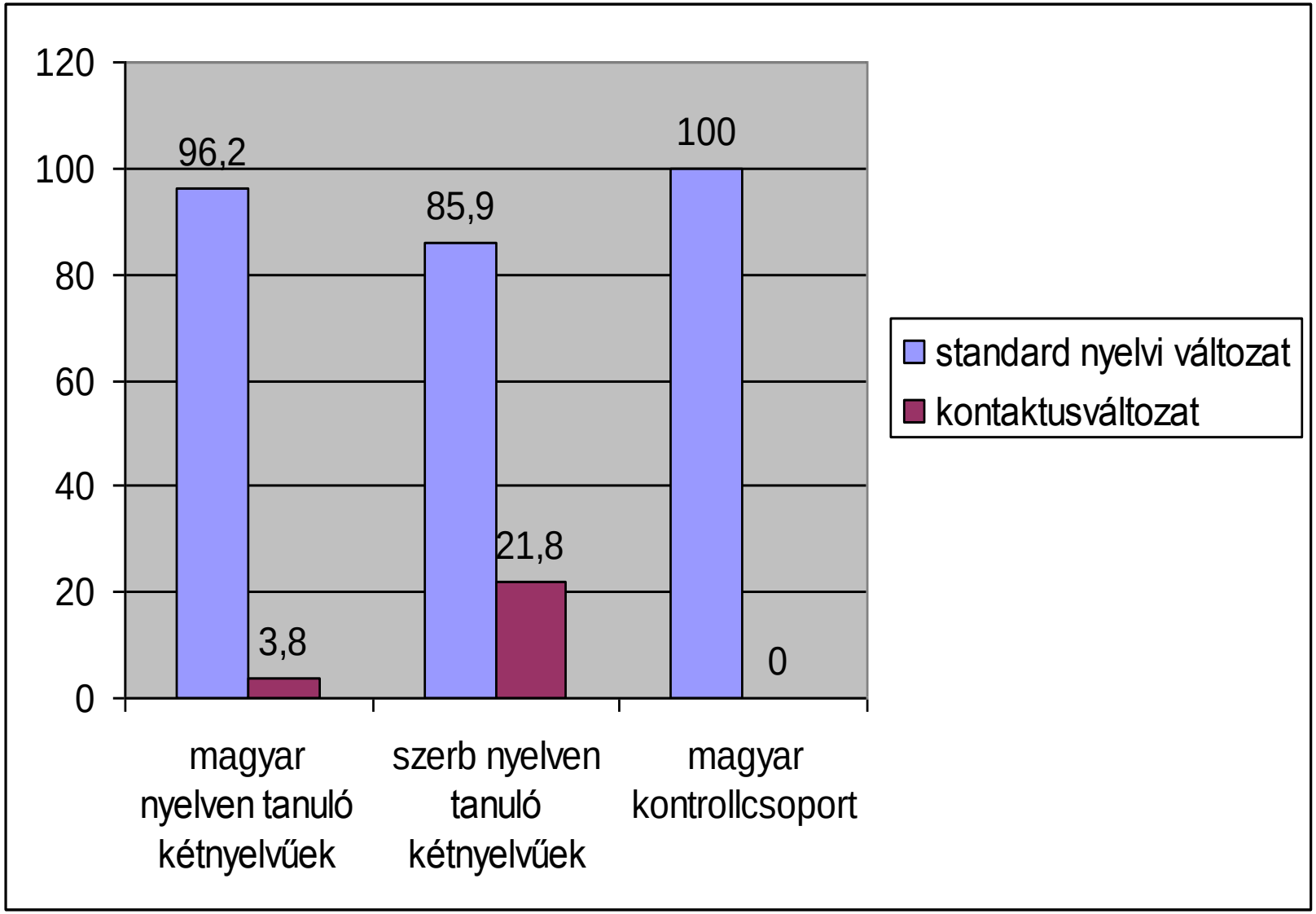
120
100
80
60
40
20
0
96,2
3,8
85,9
21,8
100
0
magyar nyelven tanuló kétnyelvűek
szerb nyelven tanuló kétnyelvűek
magyar kontrollcsoport
standard nyelvi változat
kontaktusváltozat

Hasonlítás

Magyar nyelv ---- hasonlításkor használt toldalék a **–nál/-nél**

Szerb nyelv ---- *od* elöljáró használatos → **–től/-től**

Pl. *Patrícia magasabb Klaudiánál pedig egy évvel fiatalabb. / Patrícia magasabb Klaudiától pedig egy évvel fiatalab*b.

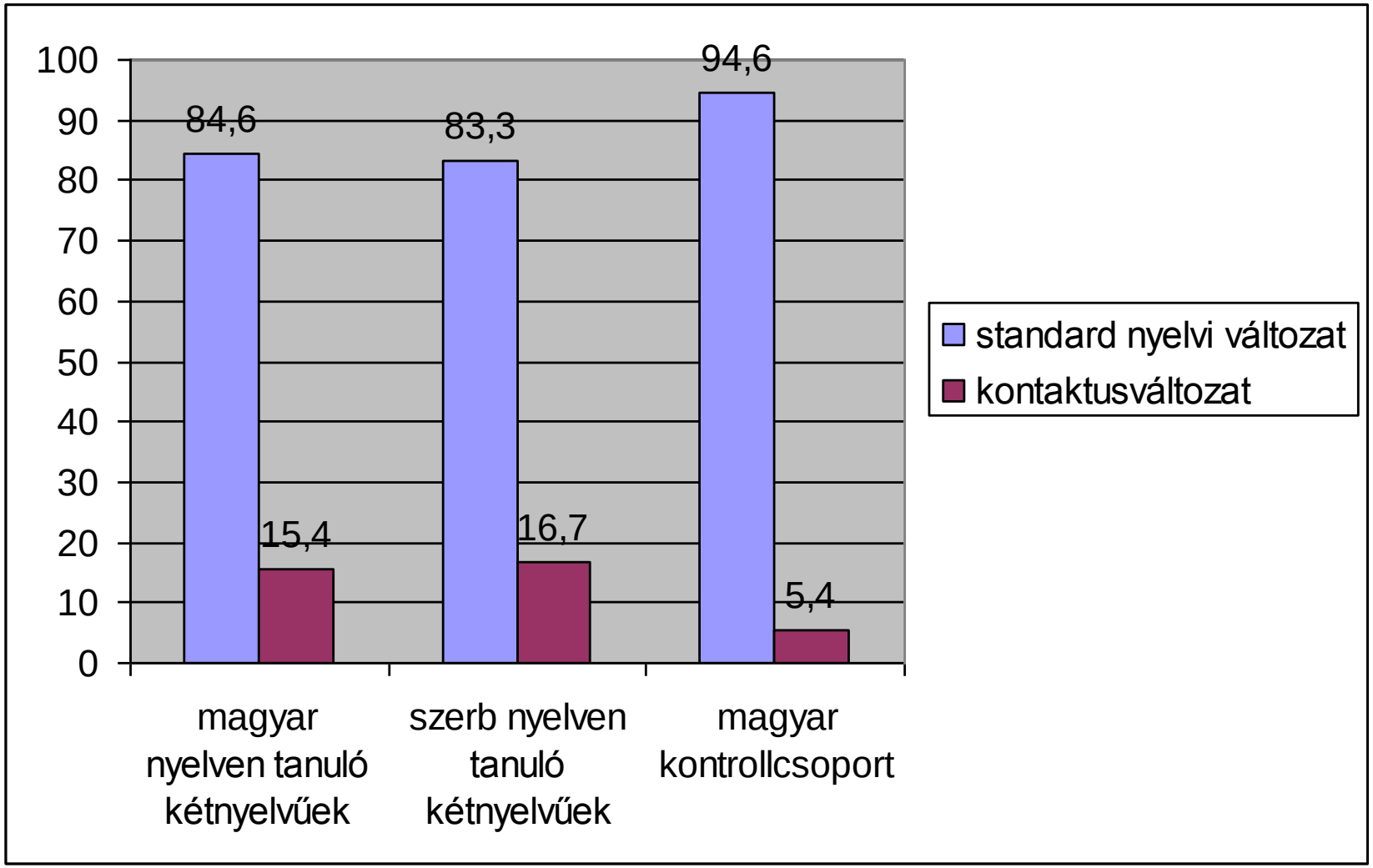
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
84,6
15,4
83,3
16,7
94,6
5,4
magyar nyelven tanuló kétnyelvűek
szerb nyelven tanuló kétnyelvűek
magyar kontrollcsoport
standard nyelvi változat
kontaktusváltozat

Összesítő táblázat

Nyelvi változók	Standard nyelvi változat			Kontaktusváltozat		
	Magy. ny. 2ny	Szerb ny. 2ny	Kontroll csoport	Magy. ny. 2ny	Szerb ny. 2ny	Kontroll csoport
Analitikus szerkezet	94,9	85,47	97,03	5,1	14,53	2,97
Szórend	85,9	89,33	91,07	14,1	10,67	8,93
Segédigét tartalmazó szerkezetek szórendje	94,9	95,3	100	5,1	4,7	0
Redundáns névmás	89,77	76,93	83,93	10,23	22,63	16,76
Földrajzi nevekkel használatos viszonyragok	42,77	59,83	79,76	57,23	40,17	20,24
Többes szám	60,23	54,26	48,84	39,77	45,74	51,16
Hasonlítás	70,93	71,8	95,23	29,07	28,2	4,77
Feminizálás	39,3	33,76	20,83	60,7	66,24	79,17
ÖSSZESEN	72,34%	70,84%	77,09%	27,66%	29,11%	23%

Összegzés

A szerb nyelv kontaktushatása megfigyelhető a magyar-szerb kétnyelvű egyetemisták körében.

Azok körében, akik szerb nyelven folytatják tanulmányaikat jobban tetten érhető a szerb nyelv kontaktushatása, mint azok körében, akik magyarul tanulnak.

Köszönöm a figyelmet!